

ЗВІТ
про результати опитування здобувачів вищої освіти
освітнього ступеня бакалавра і магістра
факультету історії, політології та міжнародних відносин
щодо якості освітнього процесу з реалізації освітніх програм

У терміни з 01.05.21 р. по 10.05.21 р. в Рівненському державному гуманітарному університеті (РДГУ) було проведено опитування здобувачів вищої освіти факультету історії, політології та міжнародних відносин (розпорядження ректора №14-01-03 від 30 квітня 2021 р.). Опитування здійснювалось анонімно з допомогою анкет, розміщених на веб-сайті факультету у google-формі (тексти анкет також представлені на вебсторінці Центру якості освіти РДГУ).

Мета опитування – з'ясування думки здобувачів вищої освіти про якість освітнього процесу в університеті з реалізації освітніх програм в аспектах: дотримання принципу студентоцентризму, якості освіти в РДГУ, якості освітніх програм, якості контрольних заходів, дотримання засад академічної доброчесності.

Кількість учасників опитування – 62 особи.

З них здобувачі:

освітнього ступеня бакалавра (I-IVкурс) – 92,1%;

освітнього ступеня магістра (I курс) – 7,9%.

Аналіз відповідей на питання щодо реалізації принципів студентоцентризму:

Відповіді респондентів дали змогу з'ясувати, що їхнє розуміння принципу студентоцентризму переважно знаходиться в континуумі таких показників, як:

можливість захисту своїх прав (15,8%);

надання права на вибір власної освітньої траєкторії (13,2%);

залучення студентів до ухвалення рішень (18,4).

Окрім того студенти згадували про такі показники студентоцентризму, як комфортні умови навчання, справедливість (інколи поблажливість) з боку викладачів, забезпечення максимальної придатності до праці, залучення студентів до процесу оцінювання освітніх програм.

Водночас, на думку більшості учасників опитування, наявність академічної свободи означає:

свободу слова і творчості (36,8%);

самостійність і незалежність викладачів і здобувачів вищої освіти під час освітнього процесу (44,7%).

Відповіді на запитання стосовно стану реалізації зазначених можливостей засвідчили, що більшість опитуваних вважають форми і методи викладання відповідними принципам студентоцентризму та академічної свободи (57,9%). Проте 15,8% опитаних заперечили таку відповідність, а 26,3% не визначились з відповіддю. При цьому 86,8% здобувачів освіти стверджували, що в університеті забезпечено можливість реалізувати їхню освітню траєкторію через вільний вибір вибіркових навчальних дисциплін, а 13,2% з них таку можливість заперечували.

Варто звернути увагу на той факт, що більша половина учасників опитування (54,1%) повідомила про свою необізнаність з інформацією стосовно того, до яких підрозділів університету можна звертатись по допомогу у складних ситуаціях (зокрема у випадках дискримінації, корупції або сексуальних домагань). Обізнаними з такими відомості виявились 45,9% опитаних.

Аналіз відповідей на питання стосовно якості освітнього процесу та проведення контрольних заходів:

Здобувачі вищої освіти надали позитивну оцінку можливостям набуття професійно значущих компетентностей під час теоретичного навчання: 90,7% з них зауважили, що вони отримують необхідні компетентності, 7% не задоволені цим аспектом професійної освіти, частково задоволеними виявилось 2,3% здобувачів.

Дещо нижчим виявився рівень задоволення компетентностями, отриманими під час практики: позитивну оцінку зазначених результатів висловили 85,4% респондентів, не задоволені 12,2% осіб, частково задоволені 2,4% осіб.

Відповідно опитувані оцінили (за 5-бальною шкалою) обидва аспекти освітнього процесу таким чином:

Якість викладання професійно-практичних дисциплін	Якість організації практики
«5» – 44,2%	«5» – 28,6%
«4» – 30,2%	«4» – 42,9%
«3» – 25,6%	«3» – 19%
	«2» – 2,4%
	«1» – 7,1%

Оцінюючи методичний аспект навчання, 90,7% учасників опитування зазначили, що під час занять викладачі практикують проблемні питання, дискусії, відповідають на запитання студентів. Однак 7% з них не стикались з такою практикою, а 2,3% респондентів відмітили, що згадані методи реалізують лише окремі викладачі.

При цьому, як стверджують 81,4% здобувачів освіти, викладачі вдаються до аналізу сильних і слабких сторін відповідей студентів, виконаних ними контрольних робіт та індивідуальних завдань. Проте, як повідомили 16,3% респондентів, такий аналіз з боку викладачів не здійснюється, а 2,3% зазначили, що він проводиться частково.

Також опитані висловили свої думки з приводу проведення контрольних заходів. Зокрема 69,6% респондентів повідомили, що інформація про строки, форми і критерії оцінювання навчальних досягнень розміщені на вебсайті університету. Натомість 26,1% стверджували, що така інформація на вебсайті відсутня. Інші 4,3% опитаних нічого не знали про таку інформацію. У відповідях окремих учасників опитування мали місце зауваження щодо відсутності критеріїв оцінювання їхніх знань.

На думку опитаних, правила проведення контрольних заходів є повністю (61,7%) або частково (34%) зрозумілими для них. Вважають їх незрозумілими та нечіткими 8,3% учасників анкетування.

При цьому 72,3% респондентів стверджували, що такі правила послідовно реалізуються під час проведення контролю. 23,4% респондентів зауважили, що вони реалізуються частково, а 4,3% вважали, що під час контрольних заходів має місце їх порушення.

Аналіз відповідей на питання стосовно якості реалізації освітніх програм:

Відповідаючи на питання, які стосуються оцінки якості освітніх програм, 93,4% опитаних стверджували, що ознайомлені зі своєю програмою; 80,6% вважають достатнім перелік запропонованих освітньою програмою дисциплін; 88,7% схвалили логіку їх викладання. Варто зауважити, що частина здобувачів вищої освіти не бачили програми, за якою навчаються (6,6%), не задоволені або не зовсім задоволені переліком навчальних дисциплін (17,7%) та логікою їх викладання (11,3%).

З погляду 82,3% учасників анкетування, їхні очікування співпали з реальним змістом їхньої освітньої програми. Водночас була зафіксована частка здобувачів, незадоволених (16,1%) або частково задоволених (1,7%) такою відповідністю.

87,1% опитаних схвально відгукнулись про результативність форм і методів навчання в аспекті досягнення програмних результатів, а 11,3% заперечували їх ефективність. На думку 1,6% опитаних, використовувані форми і методи навчання не забезпечують їх потрібними для майбутньої професійної практики знаннями.

Як повідомили 67,2% здобувачів, до їхнього навчання залучаються професіонали-практики, зокрема експерти в галузі та/або роботодавці, що, на наш погляд, значною мірою сприяє вирішенню порушеної вище проблеми.

На думку 88,5% респондентів, університет забезпечує безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання та наукової діяльності в межах освітньої програми. 11,5% з них заперечують таку можливість.

Аналіз відповідей на питання стосовно реалізації принципів академічної доброчесності:

Відповіді здобувачів вищої освіти засвідчили, що переважна їх більшість (92,7%) отримали інформацію від науково-педагогічних працівників про академічну доброчесність та процедури її дотримання. Більшість із опитаних (100%) обізнані з поняттям плагіату та пов'язаними із ним можливими ризиками. При цьому близько половини респондентів (46,3%) визнають, що така проблема існує серед студентів. 92,7% студентів повідомили, що знають про те, що студентські кваліфікаційні роботи підлягають перевірці на наявність плагіату з допомогою програмного забезпечення, проте доцільність такої перевірки визнають лише 51,7% опитаних. Виходить, що велика частина здобувачів освіти або ігнорують проблему плагіату, або не розуміють її сутності (53,7%) та не вважають потрібним здійснювати перевірку студентських робіт (48,3%).

При цьому думки щодо ефективності використання програмного забезпечення задля запобігання плагіату розподілились таким чином:

на користь ефективності його використання висловились 51,2% опитаних;

заперечували доцільність його використання 46,3% опитаних;

не визначились з відповіддю 2,5% опитаних.

64,1% респондентів повідомили про те, що їм відомо про заходи стосовно студентів, які вдаються до плагіату, а 23,1% з них стверджували, що такі заходи в університеті відсутні. Інші 12,8% опитаних відповіли, що їм невідома така інформація.

Учасники опитування висловили пропозиції щодо покращення якості освітнього процесу, зокрема пропонували підвищити якість практики, враховувати у ході освітнього процесу вподобання та рівні знань студентів та поліпшити технічні умови навчання шляхом проведення Wi-Fi. Наводимо пропозиції та оцінки учасників опитування дослівно:

«Більше практики»;

«Провести Wi-Fi»;

«Приділяти більше часу для практики»;

«Враховувати уподобання та рівень знань студентів»;

«Все і так добре»;

«Усе в порядку»;

«Ніяких побажань, все чудово»;

Успіхів вам».

Висновки:

У результаті проведеного анкетування нами було виявлено, що більшість здобувачів вищої освіти позитивно оцінює якість освітнього процесу з реалізації освітніх програм в аспектах дотримання принципів студентоцентризму та академічної свободи, отримання професійно значущих компетентностей під час теоретичного навчання і

практики, методики проведення начальних занять та організації контролю навчальних досягнень.

Учасники опитування переважно схвально оцінили зміст своїх освітніх програм, можливості доступу до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для їх опанування.

Водночас рекомендуємо звернути увагу на те, що певна частина студентів висловили своє незадоволення згаданими показниками або не змогли визначитись з відповідями на питання щодо них, або вважали, що ці показники реалізуються частково.

Усі респонденти виявились обізнаними з явищем плагіату, але, на наш погляд, недостатньо усвідомлюють його сутність та наслідки, оскільки близько половини з них заперечують наявність проблеми плагіату в студентських роботах та доцільність їх перевірки на наявність запозичень.

Пропозиції:

1. Завідувачам кафедр – розглянути на засіданнях кафедр питання стосовно подальшого вдосконалення роботи щодо:

забезпечення принципу студентоцентризму та академічної свободи в освітньому процесі на факультеті;

покращення якості практики;

оптимізації методичних параметрів освітнього процесу в напрямках сприяння досягненню заявлених в освітніх програмах цілей; використання проблемних питань, дискусій, відповідей на питання студентів, аналізу якості їх відповідей та письмових робіт;

інформування про строки та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти;

забезпечення чіткості і доступності правил проведення контрольних заходів; послідовного дотримання таких правил під час здійснення контролю;

інтенсивнішого залучення професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять.

2. Гарантам освітніх програм – проаналізувати зміст освітніх програм у контексті забезпечення результативної професійної підготовки здобувачів освіти та дотримання логіки викладання навчальних дисциплін.

3. Кураторам груп – забезпечити здобувачів освіти інформацією про можливості отримання допомоги в складних ситуаціях та про процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних, зокрема, з корупцією, дискримінацією і сексуальними домаганнями.

4. Комісії з академічної доброчесності – продовжувати роз'яснювальну роботу стосовно принципів академічної доброчесності, змісту та наслідків їх порушень.

5. Завідувачам кафедр – проаналізувати можливості підвищення рівня академічної культури здобувачів вищої освіти в аспекті оволодіння знаннями та уміннями щодо вивчення, опрацювання, цитування наукових текстів, підготовки курсових і кваліфікаційних робіт, тез та статей.